

Sectorinkomen in 2008 fors gedaald door hogere kosten

Ton de Kleijn

Hogere productiekosten zorgen bij een beperkte groei van de bruto productiewaarde voor een forse daling van het inkomen in de Nederlandse land- en tuinbouw in 2008.

Kleine groei in productiewaarde

De agrarische productiewaarde komt in 2008 uit op ongeveer 23,4 miljard euro. Dat is 1,5% meer dan in 2007. Deze toename is vooral een gevolg van een groei van de productie (+2,5%). Het gemiddelde prijsniveau van de producten is iets lager dan vorig jaar. Vooral in de akkerbouw is er een grote toename van het volume van de productie (+6%), vooral van graan, aardappelen en voedergewassen. De prijzen van akkerbouwgewassen zijn in 2008 meer dan 20% lager dan vorig jaar. Vooral de graanprijzen dalen sterk, maar ook de prijzen voor aardappelen en uien zijn op kalenderjaarbasis fors lager. Hierdoor daalt de productiewaarde aanzienlijk. In de tuinbouw is het productievolume in 2008 slechts 1% hoger dan in 2007. Deze groei wordt vooral gerealiseerd in de opengrondstuinbouw. De prijzen in de tuinbouw blijven in totaal iets achter bij die van vorig jaar. Vooral de prijzen van glasgroenten staan onder druk, maar ook in de sierteeltsector zijn de prijzen lager. Al met al is er een kleine teruggang in productiewaarde. In de veehouderij dragen zowel een groter volume (+3%) als een hogere prijs (+5%) bij tot een hogere productiewaarde (+8%). De melkproductie neemt met 3% toe bij een iets hoger vetgehalte. De prijs voor melk ligt 4% hoger, vooral door hogere prijzen in het eerste halfjaar. De rundvleesproductie blijft vrijwel op hetzelfde niveau, maar er worden wel hogere prijzen gerealiseerd (+7%). Ook in de intensieve veehouderij is in 2008 sprake van hogere prijzen, vooral in de varkenshouderij. Het aanbod van vleeskuikens zal naar verwachting 2% boven dat van 2007 uitkomen, terwijl de productie van eieren in Nederland ongeveer gelijk blijft.

Fors hogere kosten

De waarde van de aangekochte goederen en diensten neemt in 2008 sterk toe (+8,5%), tot bijna 15,4 miljard euro. Dit wordt bijna volledig veroorzaakt door hogere prijzen (+7%). Vooral de prijzen van kunstmest, veevoer en energie stijgen sterk. De prijsstijging voor energie is ondanks de hoge olieprijs gedurende een lange periode in het jaar nog redelijk beperkt, omdat een groot deel van vooral de glastuinbouwbedrijven contractafspraken heeft tegen prijzen uit 2007. Door onder meer de hoge olieprijs moest voor sommige kunstmeststoffen het dubbele worden betaald in vergelijking met het voorgaande jaar. Gemiddeld ligt het prijsniveau 65% boven dat van 2007. Ook de veevoerprijzen stijgen gemiddeld meer dan de opbrengstprijzen in de veehouderij. De toename van de prijzen voor mengvoeders wordt nog enigszins beperkt door een daling van de prijzen voor kalvermelk en ruwvoer.

Teleurstellend resultaat

In 2008 is sprake van een lichte productiviteitsverbetering in de landbouw. Tegenover een volumegroei van ruim 2% staat een volumegroei van de productiemiddelen die ongeveer een procent kleiner is. De ruilvoet (ontwikkeling van de prijsverhouding tussen opbrengsten en kosten) verslechtert echter sterk. Omdat de kosten sterker toenemen dan de bruto productiewaarde daalt de bruto toegevoegde waarde in 2008 met 9% tot 8,0 miljard euro. Uit deze waarde moeten, na verrekening van heffingen, subsidies en afschrijvingen, nog lonen van werknemers, rente voor geleend vermogen en pacht worden betaald. Vooral de uitbetaalde

lonen zijn in 2008 veel hoger (+5%). Uiteindelijk daalt het resterend inkomen in 2008 fors, met 41%, tot ruim 1,5 miljard euro. Van de bruto productiewaarde blijft daarmee nog geen 7% over aan inkomen. In 2006 was dat nog bijna 13%. Het inkomensresultaat van de land- en tuinbouw in 2008 is al met al teleurstellend mager. Het ziet er naar uit dat 2008 in dit opzicht het slechtste jaar na de eeuwwisseling is.

Tabel 1	Toegevoegde waarde in de agrarische sector (in miljoenen euro)			
	2006	2007 (v)	2008 (r)	Mutatie (%)
Brutoproductiewaarde	22.170	23.015	23.399	+1.5
Aangekochte goederen en diensten	13.130	14.188	15.371	+8.5
Tegen basisprijzen	9.040	8.828	8.028	-9.0
Afschrijvingen	2.776	2.805	2.862	+2.0
Saldo lasten en subsidies (+)	141	296	323	+9.1
Netto toegevoegde waarde	6.405	6.318	5.490	-13.0
Betaalde factuorkosten	3.586	3.719	3.954	+6.3
Resterend inkomen	2.820	2.600	1.536	-41
Bron: 2006-2007: CBS; 2008: raming LEI.				

Meer informatie:

Actuele ontwikkeling van resultaten en inkomens in de land- en tuinbouw, 2008